

KS. ANTONI REGINEK

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ, DYDAKTYCZNEJ I GOSPODARCZEJ WYŻSZEGO ŚLĄSKIEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO W KATOWICACH W ROKU AKADEMICKIM 1997/1998 *

„Seminarium duchowne jest w Kościele swoistą kontynuacją wspólnoty apostołów zgromadzonych wokół Jezusa, słuchających Jego słów, przygotowujących się do przeżycia Paschy, oczekujących na dar Ducha, by podjąć powierzona sobie misję” – słowa Ojca Świętego Jana Pawła II wypowiedziane w katedrze Notre Dame podczas czuwania modlitewnego w intencji powołań w ramach XII Światowego Dnia Młodzieży.

To ubiegłoroczne wyjątkowe wydarzenie w ramach przygotowań do Wielkiego Jubileuszu było dla całego Kościoła Młodych, w tym może zwłaszcza dla seminarzystów, źródłem nowego entuzjazmu w drodze za głosem Pana.

Z takim też zapałem rozpoczęliśmy 1 X 1997 r. kolejny 68. rok w dziejach naszej uczelni. W całej ubiegłorocznej działalności odkrywaliśmy w sposób szczególny obecność Ducha Świętego, który w toku dziejów buduje Królestwo Boże. Razem z Kościołem lokalnym nasza seminaryjna wspólnota wieńczyła zbawczą wędrówkę Ikony Jasnogórskiej, oddając się uroczystości pod macierzyńską opiekę Niepokalanej, by tak jak Ona słuchać głosu Ducha Świętego i podporządkowywać się zamysłom Bożym.

Doświadczaliśmy we wspólnocie Ludu Bożego archidiecezji radosnych znaków Bożej Opatrzności poprzez nominacje i uroczystości święceń biskupich: konsekracja nowego ordynariusza tarnowskiego ks. biskupa Wiktora Skworca; wybór na sekretarza Konferencji Episkopatu ks. biskupa Piotra Libery, a ostatnio święcenia ks. biskupa Stefana Cichego, wieloletniego rektora naszego seminarium.

W tych i wielu innych doniosłych wydarzeniach życia Kościoła lokalnego zaznaczyła się obecność przedstawicieli naszej seminaryjnej społeczności. Do stałych praktyk comiesięcznych, wpisanych w całoroczne kalendarium, należy udział seminarzystów w uroczystej liturgii katedralnej. Zarówno w wypadku udziału w uroczystych obrzędach, jak i w mniejszym zgromadzeniu, skupionym w naszych wewnętrznych seminaryjnych kaplicach, przyświecał nam stały wysiłek, aby tak kształtować liturgię, by faktycznie stanowiła ona centrum każdego dnia seminaryjnej drogi.

Dalszą część formacji wypełniały liczne wykłady, ćwiczenia, cykliczne konferencje głoszone przez rektora, ojców duchownych, przy współudziale księdza Arcybiskupa, stała, zespołowa czy indywidualna praca wychowawcza moderatorów.

* Sprawozdanie złożone podczas uroczystej inauguracji w dniu 7 X 1998 r.

I. WYKŁADOWCY

Kolegium profesorskie naszego seminarium w minionym roku akademickim stanowiło 51 wykładowców, w tym 9 z tytułem profesorskim, 30 z tytułem doktorskim, 5 z tego grona doktorów habilitowanych, 4 licencjatów i 7 magistrów. Przedstawiciele gremium profesorskiego, złożonego w większości z osób duchownych oraz 8 wykładowców świeckich, prowadzą działalność również na wielu innych uczelniach, w tym m.in. w Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, Uniwersytecie Śląskim w Katowicach i w filii w Cieszynie, na Uniwersytecie Opolskim, w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach i we Wronkach, a także w ramach prac Kolegium Teologicznego i Katechetycznego, Studium Pastoralnego dla księży, Studium Katolickiej Nauki Społecznej, Studium Organistowskiego, Studium Nauk o Rodzinie ATK, Instytutu Teologicznego w Bielsku.

W minionym roku akademickim zakończyła pracę pedagogiczną w naszym seminarium lektorka języka niemieckiego mgr Róża Kornaszewska, a w jej miejsce zajęcia podjęła mgr Krystyna Dygaszewicz. Do grona wykładowców weszli również młodzi teologowie: ks. dr Marek Spyra podejmujący wykłady z teologii dogmatycznej, ks. dr Jerzy Paliński z teologii liturgii oraz ks. lic. Krzysztof Sosna z katechetyki.

Praca naukowa naszych wykładowców zaznaczyła się również na polu publikacji w postaci artykułów, recenzji, sprawozdań zamieszczanych w czasopiśmie polskich i zagranicznych. Pełny zestaw tytułów publikacji seminaryjnych wykładowców zamieszczają od pewnego czasu Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne.

Obraz działań dydaktyczno-naukowych naszych profesorów byłby niepełny, gdybyśmy nie wspomnieli licznych prac naukowych pisanych pod ich kierunkiem w różnych, wspomnianych już ośrodkach akademickich. W naszej uczelni prace magisterskie były prowadzone w minionym roku na 23 seminariach naukowych.

Zauważalny był wkład kadry wykładowców w przygotowywaniu religijnych programów radiowo-telewizyjnych, w tym zwłaszcza audycji Radia Archidiecezjalnego „Arka” i działu programów religijnych Radia Katowice oraz Telewizji Regionalnej.

Seminaryjni wykładowcy biorą już tradycyjnie regularny udział w ogólnopolskich zjazdach specjalistów poszczególnych dziedzin, a także w sympozjach oraz kongresach naukowych o charakterze międzynarodowym w kraju i za granicą, m.in. (na podstawie dostarczonych sprawozdań) prof. dr hab. ks. inf. Romuald Rak wziął udział w IV Forum Europejskim w Pławniowicach w kwietniu tego roku; ks. prof. dr hab. Stanisław Pisarek uczestniczył w międzynarodowych zjazdach biblistów w Kopenhadze i Neamt w Rumunii; ks. doc dr hab. Jan Górski uczestniczył w zjazdach misjologów w Rzymie i w Celje, w Słowenii. W naszym seminarium, u progu nowego roku akademickiego, został zorganizowany ogólnopolski zjazd ojców duchownych, poświęcony miejscu i roli ruchów kościelnych w seminaryjnej formacji duchowej. Jako ciekawostkę należy podać, że uczestnikom tego spotkania umożliwiono – w celu poznawczo-formacyjnym – zwiedzenie kopalni węgla kamiennego i doświadczenie trudów pracy górników dołowych.

Radosnymi przeżyciami były także uroczystości jubileuszowe kapłanów z seminaryjnego grona profesorskiego oraz związanych z naszą uczelnią; m.in. podczas ubiegłorocznej uroczystości katedralnej Chrystusa Króla uczczono złoty jubileusz 50-lecia kapłaństwa ks. arcybiskupa metropolity białostockiego Stanisława Szymeckiego, wieloletniego rektora naszego seminarium duchownego w Krakowie; 40-lecie kapłaństwa stało się okazją dla radosnego dziękczynienia dla naszego ks. arcybiskupa Damiana Zimonia, a podczas tegorocznych wakacji taki sam jubileusz obchodził emerytowany wykładowca ksiądz prałat dr Benedykt Woźnica; nieco mniejszy, choć również radosny jubileusz 20-lecia kapłaństwa stał się w minionym roku udziałem księży rektorów: Jacka Wojciecha i Tadeusza Czakańskiego, księży wykładowców: Marcelego Cogła, Jana Górskiego, jubileusze kapłańskie obchodzili również księża z grona naszych seminaryjnych spowiedników – księża proboszczowie Jan Noconi i Jan Waliczek.

Mniej świętowane, ale przecież równie szacowne były jubileusze działalności dydaktycznej naszych profesorów, m.in. kroniki odnotowały 40-lecie wykładów w naszym seminarium ks. prof. dr. hab. Remigiusza Sobańskiego, 25-lecie pracy pedagogicznej ks. biskupa dr. Janusza Zimniaka, ks. prof. dr. hab. Bernarda Hańczaka, ks. prof. dr. hab. Krzysztofa Szczygła i ks. dr. Franciszka Gruszki oraz 20-lecie misji profesorskiej ks. dr. Jerzy Cudy.

W okresie sprawozdawczym pożegnaliśmy w drodze do wieczności zasłużonych kapłanów z grona emerytowanych wychowawców seminaryjnych: ks. dra. Stanisława Musiała, byłego wicerektora i wykładowcy teologii moralnej oraz ks. prałata Franciszka Grudnioka, wieloletniego ojca duchownego.

II. STUDENCI

Miniony rok akademicki rozpoczęło 175 studentów, w tym dwóch z diecezji iwano-frankowskiej z Ukrainy i dwóch z diecezji bielsko-żywieckiej. Na poszczególnych latach liczba alumnów przedstawiała się następująco: R. I – 40; R. II – 25; R. III – 27; R. IV – 32; R. V – 23 i R. VI – 28. Jeden z kleryków R. VI kontynuował studia za granicą, 10 odbywało staż katechetyczny, 7 było urlopowanych.

Posługi i święcenia stanowią zawsze radosny akcent całorocznej formacji, tak było również w roku ubiegłym, począwszy od uroczystego przyjęcia stroju duchownego przez 32 alumnów roku IV, poprzez posługę lektoratu, w której zostało ustanowionych 25 alumnów roku III i akolitu – 30 kleryków roku IV, aż po święcenia diakonatu i prezbiteratu.

Diakonat tradycyjnie już odbywał się w II Niedzielę Wielkanocną w dwóch parafiach archidiecezji: w kościele pw. Ducha Świętego w Tychach ks. biskup Gerard Bernacki udzielił święceń 9 klerykom roku V, natomiast w kościele pw. Matki Kościoła w Jastrzębiu Zdroju do święceń diakonatu udzielanych przez ks. biskupa Piotra Liberę przystąpiło 8 akolitów, jeden z kleryków diecezji bielsko-żywieckiej przyjął święcenia diakonatu dnia 9 maja w katedrze św. Mikołaja w Bielsku-Białej z rąk ks. biskupa Tadeusza Rakoczego.

Szczególnie radosnym przeżyciem są święcenia kapłańskie w katedrze katowickiej, stanowiące uwieńczenie seminaryjnej formacji. W tym roku uroczystość ta przypadła na dzień 16 maja, kiedy to ks. arcybiskup, metropolita Damian Zimoni wyświęcił na kapłanów 27 diakonów, absolwentów naszego semi-

narium. Jeden z diakonów, który odbywał studia za granicą, przyjął święcenia kapłańskie w rodzinnej parafii w Piekarach Śląskich dnia 3 lipca, natomiast inny kandydat, pochodzący z diecezji bielsko-żywieckiej, przyjął święcenia kapłańskie w kościele pw. NSPJ w Bielsku-Białej dnia 6 czerwca, z rąk ks. biskupa Tadeusza Rakoczego. Wszyscy tegoroczni neoprezbiterzy zdobyli wcześniej stopień magistra teologii po zdanych pomyślnie egzaminach i obronie pracy naukowej przed komisją profesorską na czele z ks. dziekanem Wydz. Teol. PAT w Krakowie, uzyskując bardzo korzystną średnią ocen egzaminu magisterskiego – 4,6.

Wydarzeniem naukowym było listopadowe sympozjum pod hasłem „Heroicznie myśleć i heroicznie działać”, poświęcone życiu i działalności wybitnego kapłana śląskiego, wykładowcy i rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ks. prof. Konstantego Michalskiego dla uczczenia 50. rocznicy jego śmierci. Wśród prelegentów byli przedstawiciele Uniwersytetów w Krakowie, Opolu, Katowicach i Filii w Cieszynie oraz teologicznej uczelni poznańskiej. Sympozjum zostało zorganizowane przez Polską Akademię Nauk – Oddział w Katowicach, Górnośląskie Międzyuczelniane Towarzystwo Akademickie „Universitas”, Polskie Towarzystwo Teologiczne – Oddział w Katowicach i nasze seminarium, a nad całością organizacji pieczę sprawował ks. wicerektor Tadeusz Czakański.

Nasi studenci rozwijają swoje talenty w ramach seminaryjnych zespołów zainteresowań. Niektórzy realizują swoje literackie predyspozycje w naukowych czy popularnych publikacjach ukazujących się na łamach „Naszej Myśli” i innych gazetek poszczególnych zespołów. W roku sprawozdawczym wydano kolejny (30) numer naukowego pisma „Initium”, w którym redaktorzy opublikowali m. in. indeks artykułów zamieszczonych w tym periodyku od początku jego powstania. Przypomniano, że czasopismo to ma być wizytówką pracy i działalności naukowej śląskiego seminarium i daje studentom możliwość wypróbowania swojego „naukowego pióra”. Godny odnotowania jest fakt starannego wydania przez Bieruński Ośrodek Kultury seminaryjnego almanachu literackiego „Werset”, pod redakcją diakona Dariusza Walencika i współpracujących z nim kolegów, oraz sukcesywnie wydawanego techniką komputerową „Magazynu Maksymalistycznego”, zawierającego nie tylko ciekawostki z życia seminarium, ale także cenne, kształtujące refleksje. Nasi studenci pisywali również do „Gościa Niedzielnego”, który dzięki uprzejmości redakcji jest stale mile widzianym, a także pouczającym gościem seminaryjnego domu.

Wydarzeniem kulturalnych były, jak zwykle, Kleryckie Konfrontacje Kulturalne „Alumnada 98”, zorganizowane pod bardzo aktualnym hasłem: „Duch Święty w misji Kościoła”. W założeniu pomysłodawców chodziło o zaakcentowanie w sposób szczególny roli ruchów odnowy i to w kontekście wieloaspektowej obecności Kościoła we współczesnym świecie. Oprócz tematycznych prelekcji i wystąpień zaproszonych gości znalazło się także miejsce dla neutralnej tematycznie prezentacji artystycznego dorobku naszych studentów, m.in. w kabaretowym programie pełnym zdrowego humoru, pod wdzięcznym tytułem „Pueblo Seminoles”, a także w kolejnej inscenizacji seminaryjnej grupy teatralnej. Pod kierunkiem reżysera Romana Michalskiego wznowiono spektakl ks. Norberta Bonczyka *Stary kościół miechowski*, przedstawiając go kilkakrotnie w auli seminaryjnej oraz gościnnie w ramach akcji powołaniowej w parafii Gościń Śląska.

Seminaryjna schola liturgiczna swoim śpiewem ubogacała liturgię podczas nabożeństwa ekumenicznego z udziałem braci odłączonych w Mikołowie i wielokrotnie kształtując liturgię w kaplicy seminaryjnej. Dokonała też radiowego nagrania nabożeństwa gorzkich żali. Chór klerycki śpiewał podczas ważniejszych uroczystości seminaryjnych i katedralnych, gościł również w ramach akcji ewangelizacyjnej w diecezji bielsko-żywieckiej oraz przewodniczył wspólnej z braćmi franciszkanami adoracji przed żłóbkiem panewnickim. Zespół wokalo-instrumentalny popularyzował piosenkę religijną, głównie podczas akcji ewangelizacyjno-powołaniowych i dokonał radiowego nagrania bożonarodzeniowych jasełek.

Specyficznym polem działalności naszych studentów są ośrodki duszpasterstwa specjalistycznego, w których klerycy służą bezinteresowną pomocą, a jednocześnie pogłębiają swoją formację pastoralną. Chodzi tu o działalność katowickiego hospicjum, katechizację dzieci w Pogotowiu Opiekuńczym, dzieci niepełnosprawnych, posługę ewangelizacyjną wśród więźniów w areszcie śledczym.

Znaczna grupa alumnów angażowała się w działalności charytatywnej, podejmując różne nowe inicjatywy niesienia pomocy najbardziej potrzebującym.

W dziedzinie sportu i kultury fizycznej niewątpliwie pozytywne efekty zaczęły przynosić obowiązkowe ćwiczenia sprawnościowe realizowane w różnych dyscyplinach, zgodnie z możliwościami i predyspozycjami studentów. Dzięki temu nasza piłkarska drużyna odniosła kilka sukcesów, m.in. z braćmi franciszkanami, ze strażakami, z żołnierzami, z juniorami Ruchu Chorzów, a także wywalczyła w I rundzie międzyseminaryjnych rozgrywek piłkarskich historyczne zwycięstwo nad reprezentacją seminarium sosnowieckiego. Niestety, już kolejny przeciwnik – drużyna seminarium siedleckiego okazała się dla nas partnerem zbyt wymagającym, zamykając nam skutecznie drogę do dalszych sukcesów.

W katowickich międzyuczelnianych rozgrywkach odnosiliśmy punktowane premie, mogące stanowić potwierdzenie wysiłków i sportowej waleczności ze strony naszych studentów.

Dopełnieniem całorocznej formacji seminaryjnej były praktyki wakacyjne, m.in. kolejny już rok obowiązkowej pracy fizycznej dla alumnów po III roku studiów wśród chorych w szpitalach, a także inne rodzaje posług kleryckich, jak np. w ramach rekolekcji oazowych, ministranckich, grup Dzieci Maryi, pomoc w pielgrzymkach, w pracach żniwnych, przy modernizacji naszego budynku seminaryjnego, w pracach bibliotecznych.

Uroczu położony wśród beskidzkich lasów i hal sezonowy ośrodek formacji seminaryjnej i tym razem spełnił swe zadanie, umożliwiając podczas letnich wakacji zorganizowanie i sprawny przebieg turnusów rekolekcyjno-wypoczynkowych oraz lingwistycznych.

III. BIBLIOTEKA I SPRAWY GOSPODARCZE

Zbiory biblioteczne naszego seminarium wzbogaciły się w minionym roku o 1532 woluminy i liczą obecnie 84 560 pozycji książkowych. Zwiększyła się o kilkanaście tytułów liczba abonowanych czasopism; ich bieżąca prenumerata obejmuje 139 pozycji polskich i 57 obcych. Obok systematycznej klasyfikacji nowych pozycji książkowych przeprowadza się równolegle komputeryzację wszystkich zbiorów.

W minionym roku akademickim kontynuowano intensywnie prace nad dalszą modernizacją naszego budynku, m.in. dokończono remont dachu, wymieniono dalsze okna w pokojach usytuowanych od strony podwórza, wykonano na szeroką skalę prace malarskie w klatkach schodowych i przeprowadzono cyklowanie podłóg. Ulepszono i unowocześniono wyposażenie pokoi kleryckich, podwyższając ich standard, zwłaszcza w wypadku mieszkań diakonów. Nadziejemy napawają trwające aktualnie prace nad modernizacją ogrzewania. To tylko ważniejsze z podjętych inwestycji. Wszystkie te przedsięwzięcia były realizowane pod kierunkiem ks. ekonomy Józefa Panka, ks. prefekta Andrzeja Drabika i ich współpracowników, w tym wiele prac zostało przeprowadzonych również przez samych alumnów.

Na całość dobra, które stało się udziałem seminaryjnej społeczności, miała również wpływ szlachetna posługa zakonna siostr elżbietanek, stała pomoc współpracowników świeckich, a także ofiarność wielu osób.

Miniony rok akademicki w naszym seminarium był włączony w nurt ogólnokościelnych przygotowań do Wielkiego Jubileuszu chrześcijaństwa, stąd szczególne powierzenie pracy formacyjnej „dusz ludzkich Nauczycielowi”, który towarzyszy każdemu powołanemu jako pocieszyciel, przyjaciel i przewodnik. Wypada na koniec wyrazić życzenie, aby całoroczny wysiłek seminaryjnych wychowawców, profesorów i samych kandydatów do kapłaństwa zgodnie z papieskim pouczeniem zawartym w tegorocznym wielkoczwartkowym Liście do kapłanów zaowocował poddaniem się „szczerym sercem i z pełnym posłuszeństwem działaniu Ducha Świętego, pozwalając, aby On każdego dnia kształtował nas na wzór Chrystusa Kapłana”